

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/40/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2618202752
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2618202752.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov Mgr. Jozefa Mačaja a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. L., nar. XX.XX.XXXX, t.č. bytom ako matka, zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa rodičov: matka - X. Y., nar. XX.X.XXXX, t.č. bytom H. U. G. O.F., G., S. 4, zastúpená splnomocnencom: ADRA SLOVENSKO, o.z., IČO: 30 804 850, adresa sídla Bratislava, Sabinovská 8, a otec - X. L., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu N., J. S. XXXX/XX, zastúpený advokátom: JUDr. Peter Schmidl, adresa sídla Malacky, Záhorácka 11/A, za účasti prokurátora, o návrhu matky na úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 25. júna 2019 č.k. 7P/27/2019 - 137 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom súd prvej inštancie maloletého Z. L., nar. XX.XX.XXXX zveril s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku do osobnej starostlivosti matky, s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok (výrok I.), otcovi maloletého uložil povinnosť platiť výživné na mal. Z. v sume 100 eur mesačne splatné k rukám matky vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.), upravil styk otca s maloletým a to tak, že otec je oprávnený stýkať sa s mal. Z. každý nepárny týždeň v roku od štvrtka od 15:00 hod. do nedele do 17:00 hod. s tým, že matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť a v určený čas ho v mieste aktuálneho bydliska dieťaťa odovzdať otcovi a otec je povinný na tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť (výrok III.), nad výchovou maloletého Z. nariadil výchovné opatrenie vo forme dohľadu (výrok IV.) a zrušil uznesenie Okresného súdu Senica č.k. 3P/32/2018-25 zo dňa 18.12.2018 s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok V.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania zistil tento skutkový stav:

Mal. Z. je dieťa narodené z druhovského pomeru X. Y. a X. L., ktorý od 6.11.2018 nežijú spolu a o právach a povinnostiach k maloletému dieťaťu sa nedohodli. Dôvodom odchodu matky zo spoločnej domácnosti bolo jej týranie zo strany otca maloletého v dôsledku ktorého matka podala na otca aj trestné oznámenie. Otec dieťaťa bol vzatý do väzby. Otec od prerušenia ich spolužitia v jednej domácnosti ničím (ani po návrate z väzby v marci 2019) finančne na výživu mal. Z. neprispieval.

1.2.2 Okresný súd Senica uznesením č.k. 3P/62/2018-25 z 18.12.2018 (právoplatné 16.1.2019) formou neodkladného opatrenia zveril mal. Z. do osobnej starostlivosti matky a otcovi určil výživné na dieťa v minimálnej zákonnej sume, 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa. OS Senica

uznesením č.k. 3P/62/2018-6 zo dňa 21.11.2018 (právoplatné 7.1.2019) preniesol miestnu príslušnosť na Okresný súd Skalica vo veci starostlivosti súdu o mal. Z..

1.2.3 Mal. Z. má jeden a pol roka a nachádza sa v celodennej starostlivosti matky. Matka má s uspokojovaním jeho odôvodnených osobných potrieb spojené mesačné výdavky spolu vo výške 351 eur mesačne (plienky 56 eur, drogéria 20 eur, strava 120 eur, šatstvo a obuv 20 eur, lieky 30 eur, celkové náklady na ubytovanie 105 eur). Počas spolužitia s matkou maloletého sa otec staral o mal. Z. veľmi dobre, vstával k nemu v noci, pomáhal s prebaľovaním či kúpaním, s čím bolo treba. Matka nemala problém nechať otca s dieťaťom samého. Podľa slov matky ich syn bol veľa krát prítomný pri ich vzájomných hádkach.

1.2.4 Matka sa po odsťahovaní od otca ubytovala v azylovom dome D. v E., od 15.11.2018 bola ubytovaná v krízovom centre O. v G. a od 1.4.2019 je v krízovom centre G. O. L., kde platí za bývanie mesačne sumu 105 eur. Poberá mesačne prídavok na dieťa v sume 24,34 eur, rodičovský príspevok 220,70 eur. Má základné vzdelanie. Na prvom pojednávaní 16.4.2019 súdu uviedla, že si upratovaním bytov privyrobí mesačne 100 eur (musí, lebo otec jej neplatí žiadne výživné na dieťa) a na druhom pojednávaní súd informovala, že začala letná sezóna, preto si upratovaním aktuálne privyrobí 200 eur až 250 eur. Väčšinou má umožnené zobrať so sebou aj syna a jeho obedný spánok rieši tak, že dieťa zaspí na posteli v izbe, kde upratuje dodajúc, že aj v krízovom centre nespí v postieľke. Ak si dieťa vziať nemôže na upratovanie, tak jej ho stráži jedna klientka v krízovom centre. Matka súdu potvrdila, že dôvodom odchodu z krízového centra O. bolo jej porušovanie domového poriadku. Je si vedomá svojej opakovanej chyby (opustenie dieťaťa bez zabezpečenia adekvátneho dozoru o dieťa) odôvodniac to tým, že si išla riešiť prácu, keďže otec jej na dieťa žiadne výživné neplatil. Matka má ďalšie dve vyživovacie povinnosti k mal. dvojičkám (N. a S. V.), ktoré boli rozsudkom OS Senica č.k. 5P/23/2018-34 z 22.5.2018 zverené otcovi detí a matka na ne prispieva mesačne po 40 eur.

1.2.5 Otec má stredoškolské vzdelanie s maturitou (odbor: doprava a údržba cestných motorových vozidiel). Žije spolu so svojou matkou v jej trojizbovom byte. Otec má k dispozícii jednu izbu s dostatočným množstvom nábytku a postieľkou, dieťa má v byte dostatok hračiek. Čistota a hygiena domácnosti je na vyhovujúcej úrovni. Svojej matke neprispieva na domácnosť a výdavky s domácnosťou platí výlučne ona, starobná dôchodkyňa, čiastočne invalidná, poberajúca aj vdovský dôchodok. Od 1.1.2017 do 7.3.2018 bol zamestnaný vo firme U.-S., s.r.o.. Za obdobie apríl 2017 až marec 2018 mal u tohto zamestnávateľa netto mesačný príjem 512,64 eur. Zamestnávateľ U.-S., s.r.o. na dopyt súdu oznámil, že menovaný X. L. bol veľmi impulzívny. Mali k nemu narušenú dôveru, lebo 2 krát stratil hotovosť zinkasovanú od odberateľov. Ako skutočný dôvod skončenia pracovného pomeru zamestnávateľ uviedol, že menovaný kradol tovar, sám sa k tomu priznal, preto s ním skončili pracovný pomer v záujme zamedziť mu prístup na pracovisko a oficiálne s ním uzavreli dohodu o skončení pracovného pomeru. V roku 2018 poberal na mal. Z. daňový bonus v mesiacoch 1, 2/2018 celkovo v sume 43,12 eur. Mal úhrn vyplatených zdaniteľných príjmov 1.504,61 eur, čiastkový základ dane 1.303,08 eur. Od 11.9.2018 do 20.10.2018 pracoval na dohodu o pracovnej činnosti u živnostníka S. Ohradku. U tohto zamestnávateľa mal úhrn vyplatených príjmov 132,80 eur, čiastkový základ dane 115,06 eur. Od 6.11.2018 do 25.03.2019 bol vo väzbe v ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove. Trestným rozkazom OS Senica z 25.3.2019 bol odsúdený pre trestný čin nebezpečného vyhrážania na trest odňatia slobody 12 mesiacov s podmieneným odkladom 36 mesiacov a bola mu uložená povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu a zákaz hazardu. Okrem mal. Z. nemá žiadne iné vyživovacie povinnosti. Naposledy bol evidovaný ako nezamestnaný od 27.3.2019 do 25.6.2019. V čase svojej nezamestnanosti si brigádne privyrábal u svojho brata cez víkend a zarobil si tak 30 eur až 50 eur. Od 25.6.2019 sa zamestnal na pracovnú zmluvu v V. O. K.. Pracovný pomer má uzatvorený na dobu určitú, do 31.12.2019. Podľa pracovnej zmluvy má otec dohodnutú základnú mzdu 3,60 eur na hodinu. Otec bol nezamestnaný aj v období od 8.3.2018 do 5.11.2018 a v období od 8.3.2019 do 7.9.2018 mal vyplatenú dávku v nezamestnanosti nasledovne: za 8.3.-31.1.2018: 266 eur; za 4/2018: 332,50 eur, za 5/2018: 343,60 eur, za 6/2018 v sume 332,50 eur, za 7/2018 v sume 343,60 eur, za 8/2018 v sume 343,60 eur a za 9/2018 v sume 77,60 eur. Cez víkend si ako nezamestnaný privyrábal brigádne ako taxikár. Podľa vyjadrenia otca počas tejto jeho evidencie si rozširoval vodičský preukaz na kamión, lebo chcel využiť to, že rekvalifikačný kurz preplácal Úrad práce, soc. vecí a rodiny a išlo o sumu cca 1.500 eur. Vodičské oprávnenie „C“ dorobené má. Tiež si robil dva mesiace kartu vodiča, ale skúšky neabsolvoval z dôvodu vzatia do väzby, preto si kartu mieni dorobiť. Do prvého súdneho pojednávania (dňa 16.4.2019) bol otec dieťa navštíviť dva krát. Prvý krát (4.4.2019) sa stretnutie realizovalo aj za prítomnosti psychologičky, otec malému priniesol oblečenie a hračky. Druhé stretnutie trvalo štyri hodiny a strávili ho všetci traja v nákupnom centre Aupark. Od prvého súdneho pojednávania (16.4.2019) do rozhodnutia súdu sa realizoval styk otca s mal. dieťaťom 4.5.-9.5.; 10.5.-13.5.; 19.5.-23.5.; 1.6.-6.6. Styk

sa realizuje u otca bez prítomnosti matky, dieťa u otca aj prespáva. Po odovzdaní si dieťaťa je mal. Z. vždy cca prvé dva dni rozhádzaný, štípe a napadá ich do tváre, škrabe ich.

1.2.6 Svedkyňa M. L. (matka otca dieťaťa) je starobnou dôchodkyňou, ale 24 rokov je invalidnou. Súdu potvrdila, že po príchode Z. od matky je divoký, škrabe, doposiaľ nevie povedať ani mama, ani tata. Zdôraznila, že mal. Z. je veľmi živé dieťa. Počas pobytu Z. u nej sa o dieťa stará jej syn, ona navarí či povaruje ho. Synovi bude vychádzať v ústrety, koľko bude vládať a keď to zvládať nebude, pôjde jej syn do práce na 4 hodiny alebo to nejak vyriešia. Alebo jej syn ostane s Z. doma a finančne ho podporia jeho dvaja súrodenci, poberal by rodičovský príspevok a budúci september by mohol ísť Z. do škôlky, „nejako by sa to vyriešilo, rok by to vydržali“. Podľa slov svedkyne ona bola so svojim synom po jeho návrate z väzby prvýkrát navštíviť mal. Z., ktorý bol v zúboženom stave, lebo mal astmu a bronchitídu.

1.2.7 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚSVaR“) v Bratislave vykonal dňa 22.3.2019 neohlásenú návštevu u matky v krízovom stredisku O. a osobitne o tom zaslali súdu správu. Dňa 10.4.2019 kolíznej opatrovníčke oznámila sociálna pracovníčka tohto centra, že matka v zariadení fungovala dobre, primerane zabezpečovala starostlivosť o dieťa, matka udržiavala izbu v čistote a poriadku, hygienu mala na dobrej úrovni, dieťa bolo čisté a upravené. Počas pobytu v Dúhe sa matka pravidelne zúčastňovala psychologických sedení, ale počas posledných pár týždňov porušovala zákaz opúšťania zariadenia a vo večerných hodinách, kedy nechávala dieťa bez dozoru a starostlivosti. Po upozorneniach sa správanie matky zlepšilo, ale pre opakované porušenie domového poriadku musela zariadenie O. opustiť. V správe Krízového strediska O. (z 14.3.2019) je uvedené, že po príchode do zariadenia mal mal. Z. neurotické prejavy (búchanie hlavou), tie ustali a dieťa vývojovo pokročilo. Krízové centrum O. dodalo, že matka vážne porušila ich domový poriadok a nezabezpečiac starostlivosť o dieťa v čase jej neprítomnosti zanedbala jeho starostlivosť.

1.2.8 Zo správy ÚPSVaR v Bratislave súd zistil, že jeho pracovníčky prešetrili bytové pomery matky dňa 22.3.2019 za prítomnosti samotnej matky. Matka obýva so synom jednu izbu, matka spí so synom na rozťahovacej váľande. Z. má množstvo oblečenia, hračiek. Izba je čistá, pekne zariadená. Matka dieťaťa im oznámila, že si je vedomá, že zanedbala starostlivosť o dieťa, ale nechce o dieťa prísť. Ako dôvod opúšťania syna v noci uviedla, že s kamarátkou riešila jasle. V čase tohto šetrenia bol otec dieťaťa vo väzbe v Leopoldove pre týranie blízkej osoby (matky mal. Z.), matke neplatil žiadne výživné na dieťa. Matka bola s otcom v kontakte aj počas jeho pobytu vo väzbe a informovala ho formou listov o mal. Z., posielala mu jeho fotografie, otec sa o syna zaujímal.

1.2.9 Zo správy kolízneho opatrovníka (z 10.4.2019) súd zistil, že matka sa od 1.4.2019 nachádza s mal. Z. v Krízovom centre G. O. L. v G.. Procesný opatrovník dieťaťa dopytom na sociálnu pracovníčku zistil, že matka zatiaľ v zariadení funguje adekvátne, na izbe má matka primeraný poriadok, dieťa je spokojné. Od riaditeľky tohto krízového centra procesný opatrovník zistil, že matka dieťaťa je starostlivá, úzkostlivá o dieťa sa dostatočne zaujíma, ale pre strach z otca dieťaťa odmietala uviesť svoju a synovu aktuálnu adresu pobytu.

1.2.10 Zo správy krízového centra G. O. L. z 11.4.2019 vyplýva, že matka bola s dieťaťom do ich zariadenia prijatá 1.4.2019 a centrum malo vedomosť od samotnej matky o dôvode jej straty ubytovania v krízovom centre O.. Počas pobytu v G. O. L. matka však funguje zodpovedne, o maloletého sa riadne stará, zabezpečuje jeho potreby. V čase od 4.4.-8.4. bol mal. Z. hospitalizovaný spolu s matkou pre obštrukčnú bronchitídu. Matka funguje zodpovedne, dodržiava domový poriadok, aj termíny stretnutí s personálom centra. Matka sa o dieťa počas jej pobytu v krízovom centre G. O. L. (2,5 mesiaca) riadne stará aj ohľadom čistoty, hygieny a stravovania. Podľa zistení tohto centra mal. Z. má k matke vytvorený silný citový vzťah. Matka popri poberaní rodičovského príspevku aj brigádne pracuje, aby si zvýšila príjem, lebo otec si vyživovaciu povinnosť neplní. V čase brigády si matka starostlivosť o dieťa zabezpečuje inou klientkou z krízového centra alebo si syna berie so sebou, ak jej to pracovné podmienky umožnia. Matka výborne dodržiava pravidlá krízového centra, dodržiava termíny, aktívne spolupracuje na individuálnom pláne. Voči iným klientkám je ústretová a ochotná pomôcť. Po prvom pojednávaní sa otec s mal. Z. stretol v týchto intervaloch v roku 2019: 4.5.-9.5.; 10.5.-13.5.; 19.5.-23.5.; 1.6.-6.6. Matka otca informuje o dieťati, o jeho zdravotnom stave a dôležitých skutočnostiach. Matka im povedala, že dieťa je po návrate od otca agresívnejšie voči sebe (búcha si hlavičku) aj voči ostatným deťom v centre. Matka si zväčša na víkend berie aj svoje dvojčky, ktoré majú s Z. vytvorený blízky vzťah. Matka mala u seba dvojčky v krízovom centre v čase: 18.4.-21.4., 17.5.-19.5., 13.6. do 26.6.

1.2.11 Z psychologickej správy Mgr. L. H. z 13.6.2019 súd zistil, že matka rešpektuje domový poriadok a pravidlá. Na skupinové aj individuálne sedenia chodí pravidelne, v kolektíve je vnímaná ako spoľahlivá. Matka sa snaží pracovať na zlepšení svojej životnej situácie, je motivovaná a odhodlaná. Je v centre vnímaná ako starostlivá matka, ktorá sa o syna plnohodnotne stará.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok rodiča maloletého dieťaťa nežijúceho s druhým rodičom tohto dieťaťa na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, najmä určenie, ktorému z rodičov má byť maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, nárok na výživné voči rodičovi, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti a nárok na úpravu styku rodiča s dieťaťom podľa 24 ods. 4 a ods. 5, § 26, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2 a ods. 5, § 65 ods. 1 a ods. 2, § 75 ods. 1 ZoR (zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) ďalej článok 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (Dohovor o právach dieťaťa prijatý v New Yorku 20. novembra 1989, vyhlásený pod číslom 104/1991 Zb.), článok 32 ods. 1 a ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a dospel k záveru, že je potrebné upraviť práva a povinnosti rodičov k maloletému Z. z dôvodu, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, na úprave svojich práv a povinností k maloletému Z. sa nedohodli a uvedená úprava je potrebná v záujme maloletého dieťaťa.

1.4.1 Súd mal vykonaným dokazovaním a vyjadreniami rodičov preukázané, že obom rodičom záleží na malom Z. a vzájomne sa o malom informujú. Matka rešpektujúc postavenie otca dieťaťa v jeho živote akceptuje záujem otca brávať si dieťa aj na viacej dní aj s prespávaním.

1.4.2 Obaja rodičia žiadali zveriť mal. Z. do svojej osobnej starostlivosti, preto sa súd prvotne vyporiadal s týmito ich návrhmi majúť na zreteli právo mal. Z. na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, potrebu prihliadať na jeho citové väzby k rodičom, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ako aj na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd pri skúmaní dôvodnosti návrhu rešpektoval tiež právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov i právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

1.4.3 Otec svoju žiadosť o zverenie dieťaťa odôvodnil nedostatočnou starostlivosťou matky o dieťa, avšak konkrétne nešpecifikoval, v čom spočíva „nedostatočná starostlivosť“, len sa odvoláva na správy založené v konaní do spisu. Návrh odôvodnil tým, že už v minulosti súd odobral matke dve deti (vyššie spomínané dvojčičky), lebo sa o ne nestarala. Zároveň otec súdu potvrdil, že počas jeho spolužitia s matkou Z. sa táto o syna riadne starala, on jej pomáhal, čo potvrdila samotná matka. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že len v jednej jedinej správe z krízového centra O. (z 14.3.2019) bola správa, že matka nechala dieťa bez dozoru, čo matka sama na pojednávaní priznala, oľutovala prezentujúc sa snahou naďalej sa riadne o dieťa starať. Ďalšie správy z krízových centier aj kolízneho opatrovníka či psychologičky boli už pozitívne, všetky hodnotili starostlivosť matky o dieťa vysoko pozitívne. Súd nenechal bez povšimnutia ani vyjadrenie otca, že pri jeho prvom stretnutí s dieťaťom po návrate z väzby bol šokovaný z jeho zdravotného stavu. Avšak otec nijako ten stav neopísal. Matka nepoprela, že malý bol chorý pri tomto stretnutí a že po odchode otca išla s dieťaťom k lekárovi, následne bol maloletý hospitalizovaný. Súd v konaní matky (realizáciu styku otca s dieťaťom, keď za ním prišiel po dlhom čase) vidí snahu a záujem, aby si syn a otec budovali vzájomný vzťah.

1.4.4 Súd sa zaoberal otázkou, či je v záujme ďalšieho vývoja mal. Z. zveriť ho otcovi či matke a dal si otázku, čo bude nateraz pre maloletého jeden a polročného chlapca lepšie. Tu si súd pomohol opäť komplexne celým vykonaným dokazovaním, vyjadreniami rodičov a dospel k záveru, že by bolo v neprospech zdravého vývoja dieťaťa v súčasnosti ho odobrať zo starostlivosti matky, ktorá riadne zabezpečuje jeho celodennú starostlivosť a zveriť ho otcovi, ktorý súc zamestnaný ho dá na starosť svojej 65 ročnej matke, starobnej a invalidnej dôchodkyni s problémami s chrbticou a migrénami; alebo ho dá do jasli (do starostlivosti úplne cudzích ľudí). Súd zväžil aj druhý otcov variant ako by sa o dieťa staral, teda že by bol on na rodičovskej dovolenke s dieťaťom. Tu súd uvádza, že matka sa preukázateľne v zmysle správ z krízového centra G. O. L. o dieťa riadne stará, otcovi v styku nijako nebráni a otec je mladý a zdravý chlap, ktorý by sa mal riadne zamestnať a začať dosahovať príjem ktorým by sa mohol plnohodnotne aj finančne podieľať na uspokojovaní potrieb svojho jediného syna. Súd vidí ako pozitívum u otca, že v súčasnosti si dieťa bráva aj na viac dní, kedy zabezpečuje jeho starostlivosť, výchovu a výživu, avšak tu súd musí dodať, že otec má podmienky vytvorené u svojej matky. Jeho matka mu dovolila u nej bývať, ona platí všetky poplatky s bývaním a tiež zabezpečuje stravu ako otcovi tak jeho synovi. Teda keď si súd zväžil, kto sa viac o dieťa stará, jednoznačne mu vyšlo že matka. Súd prihliadal i na to, ktorý z rodičov je viac schopnejší sa sám o seba postarať (pr. nájsť si prácu, hoc majúť na starosti aj dieťa). Matka je samostatná, bez finančnej pomoci priateľov a rodiny, odkázaná sama na seba a vedela sa so svojou vzniknutou situáciou popasovať aj bez výživného od otca. Matka dieťaťa okrem poberania rodičovského príspevku a rodinných prídavkov brigádnicke pracuje, čím supluje v podstate fakt, že otec výživné neplatí (v máji zaplatil prvý krát 100 eur). Súd prihliadal na to, že matka si sama zabezpečila bývanie, hoc teraz len v krízovom centre, a zo svojich príjmov (o ktoré sa pričínila len sama) dokáže zabezpečiť starostlivosť o syna a hlavne kúpiť mu všetky základné potreby, ako sú plienky, strava a ostatné, ktoré uvádzala vo svojom vyjadrení. Pokiaľ ide o otca, o toho sa po návrate z väzby postarala

jeho matka, poskytla mu ubytovanie a stravu, otec jej na bývanie ničím neprispieval, poskytovala mu tento servis aj počas jeho nezamestnanosti. Z tohto potom súdu aj vyšlo, že matka je viac schopnejšia a zodpovednejšia sa o dieťa v celosti celodenne postarať. Zistenie súdu v konaní, že k matke do krízového centra chodia aj jej ďalšie dve deti zverené ich otcovi zase súd umocnili len v tom, že ak sa matka vie postarať niekoľko dní naraz o tri maloleté deti, tak starostlivosť len o Z. určite zvládne.

1.4.5 K vyriešeniu otázky zverenia dieťaťa prispel aj fakt, že otec synovi neposielal ani len zákonné minimálne výživné určené súdom. Je pravdou, že otec tvrdil, že v čase väzby bol bez príjmu. No otec súdu tvrdil, že mu rodina pomôže v prípade zverenia mu syna do starostlivosti, preto si súd dal otázku, prečo otec nepožiadaval týchto svojich príbuzných o pomoc o platenie výživného za neho než sa vráti z väzby, či nájde si prácu. Otec neplatenie výživného odôvodňoval radou od advokáta neplatiť, lebo že možno matka poberá náhradné výživné. Tu súd len dodáva, že ak by matka chcela poberať náhradné výživné, musela by medzi ostatnými podmienkami splniť aj podmienku podania trestného oznámenia na otca za neplatenie výživného a domáhať sa výživného cestou exekúcie. Súd nemal preukázané, že by tak matka učinila a preto nebol žiadny objektívny, racionálny dôvod prečo by otec nemal vyvinúť aktivitu v záujme platenia výživného na dieťa v zmysle neodkladného opatrenia.

1.4.6 V rozhodnutí, komu súd zverí dieťa do starostlivosti, presvedčili podporne súd aj správy krízového centra O. a G. O. L., správa ÚPSVaR Bratislava, z ktorých jasne vyplýva, že matka zabezpečovala a zabezpečuje starostlivosť o dieťa riadne, udržiava izbu v čistote a poriadku, hygienu má na dobrej úrovni, dieťa je čisté a upravené. V krízovom centre O. síce porušila domový poriadok opustením dieťaťa bez dozoru, avšak v krízovom centre G. O. L. (po dobu pobytu cca 2 a pol mesiaca) sa takéhoto pochybenia už nedopustila. Toto centrum ju opísalo ako zodpovednú a citlivú matku, ktorá má veľmi silné citové väzby a svoje dieťa. Čiže síce otec a jeho matka ako svedkyňa na súde hovorili o nedostatočnej hygiene dieťaťa, ale súd mal preukázané vyššie uvádzanými správami opak (dobrú hygienu u dieťaťa). Posledným, na čo súd prihliadal pri rozhodovaní o zverení dieťaťa je fakt, že matka síce býva v krízovom centre, avšak otcovi bol súdom uložený trest odňatia slobody 12 mesiacov s podmieneným odkladom 36 mesiacov.

1.4.7 Vzhľadom na vyššie uvádzané súd zveril mal. Z. do osobnej starostlivosti matky s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku v zmysle jej návrhu. Zároveň súd určil, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok

1.5.1 Pri skúmaní dôvodov návrhu matky na určenie výživného súd prihliadal na odôvodnené potreby oprávneného (dieťaťa) i na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (otca). V prvom rade mal súd preukázané, že otec nemá okrem mal. Z. vyživovaciu povinnosť k iným maloletým deťom, matka však platí mesačne výživné na ďalšie dve deti, po 40 eur mesačne. Nakoľko otec v roku 2018 a 2019 nepracoval pravidelne a aj samotnú väzbu si zapríčinil svojim konaním (o čom svedčí aj jeho odsúdenie súdom), súd skúmal otcove príjmy vychádzajúc od roku 2017, kedy bol otec naposledy zamestnaný v riadnom pracovnom pomere. Tiež súd skúmal v súčinnosti s jeho posledným zamestnávateľom U.-S., s.r.o. dôvod skončenia pracovného pomeru. Súd mal preukázané, že skutočným dôvodom skončenia pracovného pomeru s otcom bolo jeho konanie, s ktorým jeho zamestnávateľ nesúhlasil. Súd mal dokazovaním preukázané, že v období apríl 2017 až marec 2018 mal u zamestnávateľa netto mesačný príjem 512,64 eur. Od 11.9.2018 do 20.10.2018 pracoval len na dohodu u S. Q., od 8.3.2018 do 5.11.2018 bol nezamestnaný a za obdobie 3/2018 až 9/2018 mal vyplácanú dávku v nezamestnanosti priemere 291 eur mesačne (rozpis súm je uvedený už v ods. 9.3. odôvodnenia rozsudku). Od 6.11.2018 do 25.3.2019 bol vo väzbe, od 27.3.2019 bol evidovaný ako nezamestnaný nepoberajúci žiadne dávky a od 25.6.2019 je zamestnaný v riadnom pracovnom pomere. Nakoľko sa opätovne riadne zamestnal v pracovnom pomere až v mesiaci jún 2019, na dohodnutú mzdu u tohto zamestnávateľa prihliadať súd objektívne nemohol. Naopak myšlienkové pochody súdu boli v tom smere, že pokiaľ by otec plnil úlohy u zamestnávateľa riadne, jeho príjem mohol byť naďalej minimálne v sume jeho priemerného zárobku ako poberal (512,64 eur) a označil ho za potenciálny príjem.

1.5.2 Pokiaľ ide o matku dieťaťa, táto poberá mesačne prídavok na dieťa 24,34 eur a rodičovský príspevok 220,70 eur, brigádne si upratovaním privyrobí mesačne 200 eur až 250 eur. Jej mesačné výdavky predstavuje poplatok za pobyt v krízovom centre 105 eur mesačne a hlavne výdavky na dieťa v priemere 246 eur (plienky 56 eur, drogéria 20 eur, strava 120 eur, šatstvo a obuv 20 eur, lieky 30 eur).

1.5.3 Pri určovaní konkrétnej výšky výživného povinnému rodičovi (tu otcovi) súd vychádzal zo zaužívanej súdnej praxe počítat výživné z čistého príjmu otca, ktorý si súd ustálil vo výške 512,64 eur. Ďalej prihliadal na vek dieťaťa. Pri výpočte výživného súdu pri deťoch do ukončenia povinnej školskej dochádzky vychádza percentuálne z výšky 20% z čistého príjmu povinného rodiča výsledná suma sa delí počtom detí, ku ktorým má povinný rodič vyživovaciu povinnosť. V tomto konkrétnom prípade 20% z 512,64 eur predstavuje sumu 102 eur, zaokrúhlene 100 eur. Nakoľko má otec len jedno maloleté dieťa,

súd vydal sumu 100 eur číslom 1 a tak sa výpočtom dopracoval k výške výživného 100 eur, ktoré aj otcovi uložil povinnosť platiť. Súd určil výživné otcovi v zmysle návrhu matky od právoplatnosti tohto rozsudku. Pri určení výšky výživného súd už prihliadal aj na určený rozšírený styk otca s dieťaťom v každom druhom týždeň od štvrtku do nedele.

1.6 V poslednom rade sa súd vyporiadal s otázkou styku otca s dieťaťom. Súd prvotne prihliadal na to, že rodičia ohľadom syna spolu riadne komunikujú, vymieňajú si informácie, matka otcovi v styku nebráni. Rodičia sa vedú dohodnúť aj na viac dennom styku otca s mal. Z. aj s prespávaním v jeho domácnosti. Zhodným tvrdením strán súd zistil, že otec sa v poslednom čase opakovane stretáva každý druhý týždeň po dobu celého víkend, pričom si pre dieťa chodí a matke ho vždy aj privezie. Pri rozhodovaní o rozsahu styku súd vychádzal z premisy, že je v záujme dieťaťa, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Z celkového dokazovania súdu vyplynulo, že je potrebné v záujme zdravého vývoja a výchovy dieťaťa upraviť styk dieťaťa s otcom v rozšírenom rozsahu každý druhý týždeň od štvrtku do nedele, čím sa začne opätovne budovať citová väzba, budú spolu tráviť určitý režim po dlhší čas (nie len víkend), tak budú mať možnosť komunikovať v rôznych situáciách (pr. pri raňajkách, zobúdzaní sa či uspávaní, trávení voľného času,...). Súd určil styk od štvrtku od 15,00 hod. do nedele do 17,00 hod. vychádzajúc hlavne z terajšieho veku dieťaťa, avšak ak rodičia časom zväžia potrebu úpravy časov odovzdávania si dieťaťa, nič im nebráni urobiť tak aj bez súdneho rozhodnutia. Súd pri myšlienke rozšíreného styku zvažoval pôvodne styk od piatku do nedele a jeden či dva dni styk cez týždeň na niekoľko hodín. Lenže rodičia dieťaťa nebývajú v jednej obci, vzdialenosť medzi ich bydliskami je cca 80 km, teda bolo by nevhodné (časovo aj finančne) upraviť styk otca s synom cez týždeň na pár hodín a preto aj súd zvolil rozsah rozšíreného styku od štvrtku do nedele.

1.7 Vzhľadom na správu Krízového centra O. (z 14.3.2019) o zanedbaní starostlivosti matky o dieťa navrhol prokurátor nariadiť dohľad nad starostlivosťou matky o dieťa aj napriek tomu, že ostatné správy ohľadom starostlivosti o dieťa boli už len pozitívne a kladne hodnotiace. Súd je toho názoru, že návrh na dohľad je dôvodný nie len v záujme dieťaťa ale aj z preventívneho hľadiska, preto aj súd nariadil nad výchovou dieťaťa toto výchovné opatrenie bez určenia časového obdobia.

1.8 Okresný súd Senica uznesením č.k. 3P/62/2018-25 z 18.12.2018 (právoplatné 16.1.2019) formou neodkladného opatrenia zveril mal. Z. do osobnej starostlivosti matky a otcovi určil výživné na dieťa v minimálnej zákonnej sume, 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa. Nakoľko v rámci tohto konania súd rozhodol v merite veci, t.j. upravil práva a povinnosti rodičov k mal. Z., čím odpadli dôvody nariadeného neodkladného opatrenia, súd neodkladné opatrenie zrušil v zmysle § 363 C.m.p. v spojení s čl. 2 ods. 1 C.m.p..

1.9 O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania (výrok VI.) takéto svoje rozhodnutie odôvodnil len právne poukazom na § 52 a § 57 C.m.p..

2.1 Rozsudok napadol riadnym a včasným odvolaním otec maloletého s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne návrhom aby sám vo veci rozhodol.

2.2 Súd sa nevysporiadal s tým, čo je v najlepšom záujme dieťaťa, kedy dieťa zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá žije toho času v krízovom centre i s dieťaťom, v jednej izbe a spáva v jednej posteli, pričom dieťa si nosí do práce, kde ho uspáva na cudzej posteli, ktorú upratuje a podobne. Z vykonaného dokazovania nebolo možné ustáliť či dieťa má zabezpečené sociálne podmienky tak, ako by malo mať. Súd neskúmal čo matka robí počas spánku dieťaťa, či naňho dohliada alebo upratuje ostatné izby.

2.3 Z dokazovania vyplynulo, že matka porušovala zákaz opúšťania zariadenia - Krízové centrum O. vo večerných hodinách a dieťa nechávala bez dozoru a starostlivosti. Pokiaľ aj počas konania súdu prvej inštancie vo veci po dobu dvoch mesiacov svoje správanie zmenila, začala navštevovať sedenia, je to krátky časový horizont aby súd mohol dospieť k záveru, že takéto jej krátkodobé konanie ospravedlnilo jej chyby urobené v minulosti, respektíve chyby, ktorých sa aj naďalej dopúšťa, keď maloleté dieťa ťahá do práce v ktorej sa presúva z miestnosti do miestnosti (keďže jej prácou je upratovanie) a teda nie je skutočne jasné ako to robí so spiacim dieťaťom.

2.4 Na jednej strane súd ospravedlňuje nezodpovedné konanie matky jej následnou nápravou avšak na druhej strane vytyka otcovi, že tento žije u matky, ktorá sa o neho stará a že tento sa nemusí starať ani o seba ani o dieťa, o ktoré by sa v čase, kedy by bol otec v práci starala jeho matka. Skutočnosť, že matka otca je ochotná a schopná sa postarať o syna aj o vnuka, nemôže byť z pohľadu otca na príťaž otca. Je to dobrá vôľa jeho matky, kedy táto chcela synovi zabezpečiť možnosť, aby sa postavil na vlastné nohy, našiel si prácu a mohol sa riadne starať o svojho jediného syna. Súdu prvej inštancie na jednej strane vadilo, že počas neprítomnosti otca doma by sa o dieťa starala jeho matka, avšak na druhej strane súd odobril konanie matky, ktorá žije v krízovom centre a kde dieťa stráži úplne cudzia osoba, alebo je ťahané do práce matky a to bez toho, že by bližšie dôvodnosť takéhoto záveru vysvetlil, prípadne o tvrdeniach matky vykonal adekvátne dokazovanie.

2.5 Pokiaľ aj otec nešpecifikoval v čom spočíva nedostatočná starostlivosť zo strany matky o maloletého bolo povinnosťou súdu zabezpečiť dôkazy, ktoré tvrdenia podporujú či vyvracajú vzhľadom na charakter konania. Okrem toho v súdnom spise sa nachádzajú dôkazy a to najmä správy z Krízového centra O., kde je jasne konštatované opakované správanie matky, opustenie dieťaťa, ponechaného bez dozoru, ktoré dokonca sama matka potvrdila na pojednávaní. Ako dôkaz bolo možno uviesť aj zverenie jej ďalších dvoch detí do osobnej starostlivosti otcovi, ktoré matku len navštevujú v krízovom centre.

2.6 Otec sa staral svedomito o dieťa po celý čas nielen po dobu dvoch mesiacov, kedy toto mal i niekoľko dní u seba (v máji 19 dní z mesiaca) a bol ochotný a schopný, bez výčitiek sa o maloletého postarať. Dokonca pri situácii, kedy otec videl maloleté dieťa v zúboženom stave, matka až po jeho apele na zdravotný stav dieťaťa, išla s týmto k lekárovi, kedy dieťa bolo ústavne liečené a hospitalizované. Nebyť konania otca, možno by s dieťaťom ani nikam nešla.

2.7 Kritika otca pre neplatenie výživného zo strany súdu postavená len na úvahe súdu, že matka si o náhradné výživné nepožiadala, neobstojí.

2.8 Popierajúci rovnoprávnosť medzi mužom a ženou je názor súdu, že otec je mladý zdravý chlap, ktorý by sa mohol riadne zamestnať a začať dosahovať príjem, ktorým by sa mohol plnohodnotne aj finančne podieľať na uspokojovaní potrieb svojho jediného syna. Nie je totiž dôvod, prečo by sa matka nemala snažiť o to isté, alternatívne, prečo by sa otec nemohol o dieťa riadne starať, keď už i toho času zabezpečoval v poslednom čase starostlivosť o dieťa viacej ako matka. Takýto náhľad na situáciu otec berie skôr diskriminačne voči otcovi, ktorý mal dobré správy od kolízneho opatrovníka, o dieťa sa riadne staral, toto malo zabezpečený dennodenný režim, nie podľa toho ako sa matka vyspí, či pracuje a či nie, nehovoriac o tom, že ďalej v rozsudku absentuje zhodnotenie stavu dieťaťa po zdravotnej a psychickej stránke.

2.9 Všetky dôkazy vykonané v konaní svedčia o tom, že je v záujme dieťaťa aby bolo zverené k rukám otca, styk s matkou neupravený a zaviazanie matky na povinnosť výživy podľa jej majetkových možností a schopností. To, že matka sa s dieťaťom nachádza v krízovom centre, rovnako otec nehodnotí ako situáciu, ktorá je v záujme maloletého dieťaťa, ktoré má možnosť vyrastať v normálnom prostredí, v rodinnom dome s vlastnou izbičkou a hlavne postieľkou a výchovou, ktorú si zaslúži, pri otcovi, ktorý ho nadovšetko miluje a pre ktorého znamená všetko.

3.1 Matka vo svojom vyjadrení sa k odvolaniu otca navrhla odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, považujúc odvolanie otca za manipulatívne, tendenčné, úmyselne zavádzajúce súd, s účelom vyvolať pochybnosti odvolacieho súdu o správnosti rozhodnutia resp. ho spochybníť, pričom otcom deklarovane skutočnosti sa nezakladajú na pravde, majú fabulatívny charakter, otec ich žiadnym hodnoverným spôsobom nepreukazuje, pričom jeho tvrdenia ostávajú v rovine len všeobecných slovných vyjadrení a sľubov, ktorých potenciú realizácie ničím do súčasnosti nepreukazuje. Má za to, že súd prvej inštancie na základe zistených skutočností, ktoré boli súdom po dostatočne vykonanom rozsiahlom dokazovaní urobenom na strane oboch strán verifikovaných v potrebnom rozsahu na rozhodnutie, dospel k správnym právnym a skutkovým zisteniam a vec správne posúdil.

3.2. Nariadeným výchovným opatrením vo forme dohľadu súd prvej inštancie rozptýlil akékoľvek pochybnosti o tom, že starostlivosť o maloletého (vychádzajúc z matkiných predchádzajúcich opakovaných zanechaniach dieťaťa), a výchovné prostredie zo strany matky (pobyt matky v núdzovom

zariadení) by mohli byť nevyhovujúce resp. hodnotené ako negatíva na strane matky, a teda dieťa je zverením do starostlivosti matky vystavené nebezpečenstvu, tak ako otec deklaruje vo svojom odvolaní, a to tak, že zabezpečil inštitucionálnu kontrolu starostlivosti o maloletého, čím si dostal zachovanie najlepšieho záujmu dieťaťa.

3.2.1 Je nevyhnutné si uvedomiť a prihliadať na to, prečo matka bola nútená opustiť spoločnú domácnosť, v ktorej žila spolu s otcom, kde objektívnym dôvodom bolo násilné správanie otca voči matke. Matka bola nútená riešiť celkovú situáciu, spočívajúcu v strate rodinného zázemia, finančnej podpory vyplývajúcej so spolužitia s otcom dieťaťa, bezodkladne a tak, aby bola zabezpečená čo najlepšia starostlivosť o maloletého, teda aby takáto situácia mala čo najmenší negatívny dopad na maloletého po materiálnej stránke. Poukazuje aj na to, že matka na rozdiel od otca nemá možnosti zabezpečenia finančnej podpory zo strany rodiny príbuzných, či priateľov. Všetku starostlivosť zabezpečuje sama, vrátane sociálneho a materiálneho zabezpečenia otca, ktorý si riadne neplní ani svoju zákonnú minimálnu vyživovaciu povinnosť. Nemôže byť teda na strane matky vnímané ako negatívum jej vlastná schopnosť zabezpečenia takéhoto druhu ubytovania, pričom naopak matka všetky svoje sily smerovala k zabezpečeniu čo najlepšej starostlivosti o maloleté dieťa, kde v rámci možností a to aj napriek zákonnému právu čerpania materskej a rodičovskej dovolenky vynaložila všetko svoje vlastné úsilie na získanie financií na zabezpečenie čo najlepších podmienok pre dieťa a všetkých jeho základných potrieb a teda z tohto dôvodu sa zamestnala. Starostlivosť o dieťa čo najlepším spôsobom sa snaží zabezpečiť aj tým, že dieťa si nosí do zamestnania, tak aby ho mala pod dohľadom, kde mu vytvára adekvátne podmienky. Matka ponecháva spať maloletého vždy v izbe, ktorú upratuje vo vajíčku, kde ho má pod neustálym dohľadom.

3.2.2 Je potrebné poukázať aj na kriminálnu minulosť otca, ktorý bol právoplatným rozhodnutím uznaný za vinného zo spáchania trestného činu, ktorého sa dopustil voči matke dieťaťa, za ktorý mu bol uložený právoplatný podmienený trest odňatia slobody až na dobu 12 mesiacov s odkladom na 36 mesiacov. Na mieste je teda otázka, či takémuto profilu násilnej osobnosti je vhodné zveriť maloleté dieťa do osobnej kontinuálnej starostlivosti, pričom je nevyhnutné prihliadať aj na to, že otec riadne nepreukázal vytvorenie stabilných sociálnych podmienok pre maloletého, ktoré by si zabezpečil vlastným pričinením, tak ako je to na strane matky.

3.2.3 Spochybňovanie poskytovateľa sociálnych služieb (BŽD G. O. L., o.z.) vzhľadom na jeho materiálne a sociálne podmienky, zo strany otca je iracionálne a vysoko účelové nakoľko už zo samotnej zákonnej úpravy inštitucionálneho zariadenia núdzového bývania vyplýva splnenie materiálnych a sociálnych podmienok pre najzraniteľnejšie osoby, teda obeť domáceho násillia - matky a ich deti. Zariadenie núdzového bývania G. G. O. L., o.z. je akreditovaným a registrovaným dlhoročným poskytovateľom sociálnych služieb krízovej intervencie, evidovaným VÚC G., z čoho vyplýva aj jeho pravidelná kontrola dodržiavania všetkých národných aj medzinárodných legislatívnych ustanovení.

3.3 V rámci výsluchu matky na pojednávaniach, bolo dostatočne zistené, ako matka zabezpečuje starostlivosť o dieťa aj počas jej zamestnania. To, že matka uloží dieťa na spanie počas výkonu jej zamestnania možno považovať za celkom prirodzené a dieťa ničím neohrozujúce, aj keď nespí vo vlastnej posteli. Matka dokáže dieťa uspať a potom vykonávať vlastnú činnosť. Je to úplne prirodzený a bežný postup vo výchove matiek. Matka pravidelne maloletého stravuje, pričom jedlo pre neho si nosí do práce, kde nie je problém aby ho tepelne upravila. Matka výživu ako aj spánkový režim maloletého dodržiava, čo nebolo do súčasnosti žiadnym spôsobom nikým spochybnené.

3.4 Opakované porušenie domového poriadku deklarovala matka vo svojom výsluchu, priznáva ho a ľutuje, poukazuje súčasne na to, že dieťa bolo, aj keď minimálne zabezpečené detským načúvacím prístrojom, teda matka mala vedomosť, čo sa deje s dieťaťom, či pokojne spí, plače, skotúľalo sa z postieľky, nakoľko mala sluchový kontakt s dieťaťom. Takéto porušenie bolo potvrdené aj následne správou KC O.. Rovnako bolo vykonané zisťovanie kolíznou opatrovníčkou aj skutkového stavu priamo v KC, pričom bolo zistené, že po upozorneniach sa správanie matky zlepšilo. V iných smeroch nebola starostlivosť zo strany tohto KC žiadnym spôsobom spochybnená. Všetky ostatné správy zo zariadení, kde sa matka nachádzala a z ÚPSVaR žiadnym iným spôsobom nespochybňujú starostlivosť o maloletého matkou. Na strane matky nastáva prevalencia pozitívneho hodnotenia jej starostlivosti. Poukážeme, na to, že matka si svoje pochybenie uvedomila a vykonala všetky úkony a opatrenia smerujúce k náprave.

3.5 Nie je pravdou, že by súd by doslovne vytykal otcovi to, že žije u svojej matky bezodplatne, s tým, že jeho matka mu hradí všetky životné náklady. Súd použil iba tento fakt za účelom komparácie schopností matky a otca maloletého a to na zdôvodnenie vyšších schopností matky a jej zodpovednosti postarať sa o seba a teda aj o maloleté dieťa. Pričom z takto zisteného skutkového stavu konštatoval vyššiu potenciú u matky.

3.6 K argumentácii otca, že nebolo preukázané, že o maloletého v neprítomnosti matky je dostatočne postarané uvádzame, že táto skutočnosť nebola spochybnená ba priam naopak bola potvrdená správami zo L. G. O. L., o ktorej vierohodnosti niet pochyb. Žiadny zo subjektov, ktorý pracoval s matkou maloletého nespochybňuje jej starostlivosť o maloletého, výhradne zo správy KC O. vyplýva opakované opustenie maloletého, čo však nemožno hodnotiť ako komplexné zlyhanie starostlivosti o maloletého, najmä ak zo strany matky po jej upozornení došlo k objektivizovanej správami zmene a nápravy. Zverenie dvojčiek do starostlivosti ich biologického otca považujeme za irelevantné v súvislosti s touto prejednávanou vecou, najmä ak otec a súd nie sú hodnoverným spôsobom oboznámené s konaním v tejto veci.

3.7 Plnenie minimálnej vyživovacej povinnosti rodiča voči dieťaťu je zákonnou povinnosťou, z ktorej polemika o vyvinenie je vôbec namieste. Tvrdenia o náhradnom výživnom ako procesnú obranu zo strany otca považuje matka za absolútne iracionálne.

3.8 Súd na strane oboch účastníkov konania zvažil ich objektívny stav, pričom podrobne skúmal podstatné okolnosti na strane matky ako aj otca a hodnotil ich jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti. Procesnú obranu poukazujúcu na diskriminačné posúdenie zistených okolností pokladá matka za nesprávnu interpretáciu otcov. Nakoľko súd prvej inštancie s dostatočnou náležitosťou posúdi každý objektívny fakt na strane matky i otca a to veľmi konštruktívnym spôsobom (evidentné najmä z bodov 34., 36., 37., 38.) pričom z celkového posúdenia veci nevplyva ani len náznak gendrovej nerovnosti.

3.9 Procesná obrana otca, že dieťa má zabezpečené normálne prostredie v rodinnom dome s vlastnou izbičkou je opätovne zavádzajúca súd, nakoľko ako bolo potvrdené aj správou kolíznej opatrovníčky otec žije u matky v trojizbovom byte, kde má otec svoju izbu a v nej postielku pre maloletého. Nie je teda známe z akého titulu opisuje život dieťa v rodinnom dome s vlastnou izbou. Ďalej za zavádzajúce považujem aj tvrdenia otca o výchove, ktorú si dieťa zaslúži, najmä ak prihliadneme na kriminálnu minulosť otca a jeho agresívnu, prchkú povahu, ktorá bola v tomto konaní preukázaná ako aj jeho závislosť na automatoch objektivizovanú uložením opatrením zákazu hazardu v trestnom konaní a podrobeniu sa psychologickému poradenstvu.

4. Procesný opatrovník a prokurátor sa k odvolaniu otca nevyjadřili.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 C.s.p.), potom čo zistil, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou (§ 355 a § 357 C.s.p.), prejednal vec nielen obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 65 C.m.p.), pretože konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa možno začať i bez návrhu, postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods.1 C.s.p. a contrario), pričom dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

6. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bolo konanie o návrhu matky na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému Z. a to určenie, ktorý z rodičov sa bude o maloletého osobne starať, maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok a ako bude upravený styk rodiča, ktorému nebude maloletý zverený do osobnej starostlivosti. Predmetom odvolacieho konania je preskúmať či odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nie je vecne správny z dôvodu, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil.

7.1 Rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určiť, ktorému z rodičov bude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti (§ 36 ods. 1 Zákona o rodine). Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa a správa majetku maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 1 Zákona o rodine).

7.2 Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 Zákona o rodine).

7.3 Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jak na strane výživou oprávneného, tak aj na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovacia povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

8. Podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

9. Odvolací súd nemal v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predstretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Nakoľko tu však bol i nesúhlas otca s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami (§ 387 ods. 3 C.s.p.), pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

10. V konaní bol nesporný skutkový stav zistený súdom prvej inštancie uvedený v bode 1.2.1 - 1.2.11 tohto rozhodnutia.

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Správne maloletého Z. zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá má pre zabezpečenie jeho riadnej výchovy vytvorené vhodné podmienky (a to aj krízovom centre - G. G. O. L., o.z. v ktorom t.č. žije a ktoré je akreditovaným a registrovaným dlhoročným poskytovateľom sociálnych služieb krízovej intervencie, evidovaným VÚC G., ako na to správne poukazovala aj matka). Riadna starostlivosť o maloletého a zabezpečenie všetkých jeho potrieb jednoznačne vyplývajú zo všetkých správ doložených do súdneho spisu, ako aj výpovede samotnej matky na pojednávaní súdu. Zo samotného odôvodnenia rozsudku

je zrejmé, že súd sa dôsledne zaoberal otázkou či je v záujme ďalšieho vývoja maloletého Z. zveriť ho otcovi alebo matke, pričom za týmto účelom vykonal rozsiahle dokazovanie a dôsledne posúdil návrhy oboch rodičov na riešenie tejto otázky a nakoniec svoj správny právny záver o vhodnejších podmienkach na strane matky (pre jej vyššiu schopnosť postarať sa o seba alebo o maloletého Z. aj v záťažových situáciách - keď sa náhle vinou otca ocitla bez obydla a finančných prostriedkov potrebných na uspokojovanie aj tých najzákladnejších osobných potrieb maloletého) aj riadne a presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že z dokazovania jednoznačne vyplynulo, že matka maloletého je schopnejšia a zodpovednejšia sa o maloletého Z. v celosti celodenne postarať. Správny bol aj záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní otcom tvrdenej „nedostatočnej starostlivosti“ zo strany matky o maloletého Z. (navzdory jej krátkodobému zlyhaniu, keď v záujme získania finančných prostriedkov nevyhnutne potrebných na uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletého v určitom období nedostatočne zabezpečila starostlivosť o maloletého) a to najmä, ak si svoje pochybenie uvedomila a vykonala všetky úkony a opatrenia smerujúce k náprave, čo bolo v konaní riadne preukázané početnými správami od inštitúcií. Aj podľa názoru odvolacieho súdu práve túto prevahu pozitívneho hodnotenia príslušnými inštitúciami, s ktorými matka spolupracuje resp. kde býva, je potrebné hodnotiť pozitívne a v porovnaní s jediným zanedbaním starostlivosti aj keď opakovanou formou, pre rozhodnutie vo veci o zverení maloletého do osobnej starostlivosti jedného z rodičov za nerozhodné. Pre poriadok je potrebné dodať, že oveľa závažnejším je zlyhanie otca, ktorý bezdôvodne a výrazne necitlivo (s absurdnou výhovorkou aby náhodou neplatil výživné 2x) dlhú dobu na výživu maloletého Z. ničím neprispieval, čím úmyselne, prípadne vedome nedbanlivo výrazne obmedzil uspokojovanie jeho základných osobných potrieb a ktorý sa svojim násilníckym a nezodpovedným správaním voči matke sám pozbavil možnosti po dobu výkonu väzby poskytovať maloletému akúkoľvek osobnú starostlivosť (nehovoriac o tom, že otec si takéto svoje zlyhania doposiaľ ani len neuvedomuje/ nepriznáva, neľutuje ich, ale z následkov vyvolaných práve jeho vážnymi zlyhaniami sa snaží bez akejkoľvek sebakritiky obviňovať matku). Neobstojí preto len všeobecná ničím nepodložená kritika postupu súdu prvej inštancie zo strany otca, že súd sa nevyporiadal s tým, čo je v najlepšom záujme maloletého Z., prípadne k otcovi zaujal diskriminačný postoj (v zásade vždy uprednostňujúci pri výchove detí matku pred otcom). Na takomto závere odvolacieho súdu nemohla nič zmeniť ani námietka absencie skúmania riešenia obedného spánku prespatím syna v cudzej posteli, skúmania či na neho matka dohliada keď upratuje iné izby, prípadne námietka absencie preukázania toho či matka dostatočne zabezpečuje výživu maloletého počas tohto obdobia (najmä ak u maloletého nedošlo k úbytku hmotnosti). Tak ako to uviedla aj matka, skutočnosť, že matka uloží dieťa na spanie vo vajíčku počas výkonu jej zamestnania (v izbe, ktorú upratuje) možno považovať za celkom prirodzené a dieťa ničím neohrozujúce, aj keď nespí vo vlastnej posteli.

12.1 Pri rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti otca k maloletému Z. správne vyhodnotil schopnosti a možnosti oboch rodičov prispievať na výživu maloletého Z., zohľadniac najmä ich vek, zdravotný stav, dosiahnutú kvalifikáciu, ich majetkové pomery, ako aj odôvodnené potreby maloletého Z.. Zohľadnil skutočnosť, že matka maloletého sa o mal. Z. osobne stará a že má aj ďalšie dve vyživovacie povinnosti a to k jej dvom deťom, na ktorých výživu prispieva sumou po 40 eur mesačne, pričom otec nemá inú vyživovaciu povinnosť. Správne prihliadol aj na potencionálny príjem otca (v rozsahu cca 512,64 eur mesačne), s ktorým by mohol disponovať, nakoľko povinnosť prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov a ich schopnosti a možnosti ako základné kritérium pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k ich deťom je súd povinný zhodnotiť zo všetkých relevantných hľadísk.

12.2 Pokiaľ otec prispeje na výživu maloletého sumou 100 eur mesačne (ktorá suma predstavuje 20% z jeho potenciálneho príjmu), matka spolu sumou 40 eur mesačne pričom priamo finančne prispeje sumou 10 eur mesačne a zostatok výšky výživného (v rozsahu 30 eur) vykompenzuje svojou osobnou starostlivosťou o maloletého (navarí mu, operie a ožehlí mu jeho veci, uprace jeho veci a pod.) a k tomu sa pripočíta suma rodinných prídavkov 24,34 eur mesačne, vytvorí sa dostatok finančných prostriedkov potrebných na krytie odôvodnených potrieb maloletého a na strane otca zostane naďalej istá rezerva do výšky 30% z jeho príjmov, z ktorej bude možné čerpať v budúcnosti pri ďalšom navýšení výživného, s poukazom na rastúce potreby maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že v zmysle ustálenej súdnej praxe má vo všeobecnosti výživné (na všetky výživou oprávnené osoby) zo strany výživou povinného rodiča predstavovať 20% až 30% zo sumy jeho čistého príjmu (čo by v prejednávanej veci pri predpokladanom výživnom vzhladom na vek dieťaťa a tomu zodpovedajúce náklady potrebné na uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb, v rozsahu 20% z príjmu otca maloletého predstavovalo

výživné vo výške 102 eur mesačne a z príjmu matky výživné v rozsahu 94 eur mesačne na tri jej deti, pričom na dve už platí výživné v rozsahu 80 eur mesačne), pričom však v každom konkrétnom prípade je potrebné zohľadniť skutočné možnosti a schopnosti každého z rodičov a skutočné odôvodnené potreby posudzovaného dieťaťa. V tejto súvislosti potom odvolací súd dodáva, že „výživou“ dieťaťa na ktorú obidvaja rodičia prispievajú sa pritom rozumie zaobstarávanie resp. uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný, telesný a duševný rozvoj dieťaťa, nevynímajúc aj náklady potrebné na uspokojovanie jeho bytových potrieb.

13. Za správny bolo potrebné považovať aj záver súdu prvej inštancie, že je potrebné v záujme zdravého vývoja a výchovy dieťaťa upraviť styk dieťaťa s otcom v rozšírenom rozsahu každý druhý týždeň od štvrtku do nedele, čím sa začne opätovne budovať citová väzba, budú spolu tráviť určitý režim po dlhší čas (nie len víkend), tak budú mať možnosť komunikovať v rôznych situáciách (pr. pri raňajkách, zobúdzaní sa či uspávaní, trávení voľného času,...) a v neposlednom rade aj vzhľadom na predchádzajúce zlyhania oboch rodičov v starostlivosti o maloletého Z. nariadiť dohľad nad výchovou maloletého Z. (§ 37 ods. 2 písm. b) ZoR).

14. V závere odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom vysporiadal s ostatnými námietkami uplatnenými otcom dieťaťa už počas prvoinštančného konania a vzhľadom na to, že otec dieťaťa ani v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by bolo potrebné osobitne zhodnotiť, a na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na dôvody obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

15. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil, keď tento správne v súlade s ustanovením § 52 C.m.p. rozhodol i o zrušení uznesenia Okresného súdu Senica č.k. 3P/32/2018-25 zo dňa 18.12.2018 s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku (neodkladného opatrenia súdu, ktorým boli dočasne upravené práva a povinnosti rodičov k maloletému Z.) z dôvodu odpadnutia dôvodov, pre ktoré bolo nariadené, ako aj o náhrade trov konania.

16. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 C.m.p. v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p., pretože žiaden z účastníkov nepodal návrh na ich priznanie v zmysle § 57 C.m.p..

17. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyselne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).